

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Платіжний баланс у 2017 році

(за попередніми даними¹, за методологією шостого видання

Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції)

Дефіцит поточного рахунку платіжного балансу в 2017 році становив 3.8 млрд дол. США (3.5% від ВВП²), тоді як у 2016 році – 3.5 млрд дол. США (3.7% від ВВП). Темпи зростання експорту товарів та послуг становили 17.3% (у 2016 році експорт скоротився на 3.9%), імпорту – 18.1% (у 2016 році – 3.9%).

У грудні 2017 року дефіцит поточного рахунку становив 690 млн дол. США. Експорт³ товарів зріс на 7.3% (у листопаді – 17.7%), водночас імпорт товарів збільшився на 10.7% (у листопаді – 17.2%).

Експорт товарів за рік збільшився на 18.8% (у 2016 році скоротився на 5.3%) і становив 39.9 млрд дол. США. Обсяги експорту зросли за всіма основними групами товарів:

продовольчими товарами	– на 16.3% (у 2016 році – на 5.3%);
чорними та кольоровими металами	– на 22.1% (у 2016 році знизився на 11.6%);
мінеральними продуктами (у т.ч. руди)	– на 47.1% (у 2016 році знизився на 10.5%);
продукцією машинобудування	– на 9.8% (у 2016 році знизився на 17.8%);
продукцією хімічної промисловості	– на 12.0% (у 2016 році знизився на 24.8%).

Найбільше в географічному розрізі, у номінальному вимірі збільшився експорт до країн ЄС (на 3.4 млрд дол. США, або 31.9%) та Азії (на 1.2 млрд дол. США, або 10.6%). Частка країн ЄС у загальному експорті зросла до 35.4% (у 2016 році становила 31.9%), водночас частка країн Азії скоротилася до 32.5% (у 2016 році становила 35.0%). Обсяг експорту до Росії зріс на 306 млн дол. США, або 10.0%, а його питома вага в загальному експорті скоротилася до 8.5% (у 2016 році – 9.1%).

Імпорт товарів за рік зріс на 21.1% (у 2016 році – на 4.2%), його обсяги становили 49.0 млрд дол. США. Енергетичний імпорт збільшився в 1.5 раза, а неенергетичний – на 14.3%. Зокрема зріс імпорт:

продукції машинобудування	– на 30.9% (у 2016 році – на 37.9%);
продукції хімічної промисловості	– на 15.4% (у 2016 році – на 10.1%);
чорних та кольорових металів	– на 31.3% (у 2016 році – на 15.6%);
продовольчих товарів	– на 10.3% (у 2016 році – на 13.4%);

¹ Дані за 2014 - 2017 роки подаються без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь.

² У розрахунках використано попередні дані ВВП за власними оцінками Національного банку України.

³ Усі зміни показників у процентному відношенні наведено порівняно з показниками відповідного періоду минулого року, якщо не зазначено інше.

промислових виробів – на 8.7% (у 2016 році – на 11.9%).

У географічному розрізі, у номінальному вимірі найбільше зріс імпорту з країн ЄС (на 3.4 млрд дол. США, або 22.7%) та Росії (на 2.1 млрд дол. США, або на 40.3%). Частка країн ЄС у загальному імпорті збільшилася з 36.9% до 37.4%, частка Росії – із 12.6% до 14.6%. Обсяг імпорту з Азії виріс на 1.6 млрд дол. США, або 19.4%, однак його частка в загальному імпорті знизилася з 20.3% до 20.1%.

Профіцит торгівлі послугами становив 2.3 млрд дол. США (у 2016 році – 1.5 млрд дол. США). Збільшення профіциту зумовлювалося зростанням експорту послуг (на 13.1% до 14.1 млрд дол. США), головним чином за рахунок зростання експорту транспортних послуг (на 10.5%), комп'ютерних послуг (на 25.8%), інших ділових (на 19.4%) та послуг з переробки матеріальних ресурсів, що належать іншим сторонам (на 24.8%). Імпорт послуг зростає меншими темпами – на 7.2% до 11.8 млрд дол. США: збільшення імпорту витрат осіб, які подорожують за кордон (на 11.7%) та транспортних послуг (на 18.6%) було частково нівельовано скороченням імпорту фінансових (на 23.4%) та державних (на 17.9%) послуг.

Дефіцит балансу первинних доходів⁴ зменшився до **776 млн дол. США** порівняно з 931 млн дол. США у 2016 році. Зростання виплат за інвестиційними доходами (на 16.3%) було компенсовано збільшенням надходжень від оплати праці (на 22.8%).

Профіцит балансу вторинних доходів⁵ зріс до **3.8 млрд дол. США** порівняно з 3.0 млрд дол. США за рахунок зростання приватних переказів.

Рахунок операцій з капіталом був майже збалансованим: - 4 млн дол. США порівняно з профіцитом у 92 млн дол. США у 2016 році.

Чисте запозичення від зовнішнього світу в 2017 році (сумарне сальдо поточного рахунку та рахунку операцій із капіталом) **становило 3.8 млрд дол. США** (за 2016 рік – 3.4 млрд дол. США).

У грудні 2017 року чисте запозичення від зовнішнього світу становило 701 млн дол. США (у грудні 2016 року – 419 млн дол. США).

Приплив капіталу за фінансовим рахунком (чисті запозичення) значно зріс та становив 6.4 млрд дол. США (порівняно з 4.7 млрд дол. США протягом 2016 року). На відміну від минулого року, у 2017 році спостерігався приплив коштів до державного сектору (2.1 млрд дол. США), який зумовлювався головним чином надходженням коштів від випуску облігацій зовнішньої державної позики на суму 1.3 млрд дол. США. Однак основним джерелом залишався **чистий приплив за операціями приватного сектору** (разом із помилками та упущеннями) – 4.3 млрд дол. США (у 2016 році –

⁴ Баланс первинних доходів відповідає статті “доходи” за методологією 5-го видання “Керівництво з платіжного балансу” і включає надходження та виплати за оплатою праці, відсотками, дивідендами та реінвестованими доходами.

⁵ Баланс вторинних доходів відповідає статті “поточні трансферти” за методологією 5-го видання “Керівництво з платіжного балансу”.

5.5 млрд дол. США).

У грудні чистий приплив коштів за фінансовим рахунком становив 702 млн дол. США (у грудні минулого року – 778 млн дол. США).

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у 2017 році оцінено в 2.3 млрд дол. США (26% з яких становили операції переоформлення боргу в статутний капітал), тоді як за відповідний період минулого року – 3.3 млрд дол. США (переоформлення боргу в статутний капітал становило 63%). Чистий приплив прямих інвестицій до реального сектору становив 1.7 млрд дол. США, або 73% від загального обсягу.

У грудні 2017 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій становив 233 млн дол. США (у грудні 2016 року – 20 млн дол. США). До реального сектору було спрямовано 193 млн дол. США (або 83% від загального обсягу).

Чисте зменшення зовнішньої позиції реального сектору (без урахування прямих іноземних інвестицій) становило **3.0 млрд дол. США** (у 2016 році – 4.7 млрд дол. США). Основними чинниками стали скорочення обсягів готівкової валюти поза банками на 1.7 млрд дол. США (у 2016 році – 4.7 млрд дол. США) та збільшення чистої зовнішньої заборгованості за торговими кредитами (796 млн дол. США). Заборгованість за кредитами та позиками скоротилася на 108 млн дол. США (у 2016 році – на 75 млн дол. США), за рахунок більшого погашення довгострокових кредитів (713 млн дол. США), ніж залучень за короткими інструментами (605 млн дол. США).

У грудні 2017 року чисте зменшення зовнішньої позиції реального сектору становило 95 млн дол. США (у грудні минулого року – 49 млн дол. США). Зростання обсягів готівкової валюти поза банками становило 64 млн дол. США (у грудні 2016 року обсяги готівкової валюти поза банками скоротилися на 129 млн дол. США). Заборгованість за кредитами та позиками збільшилася на 281 млн дол. США.

Чисте збільшення зовнішньої позиції банківської системи за операціями з портфельними та іншими інвестиціями становило **884 млн дол. США** (у 2016 році – 1.9 млрд дол. США). Головним чинником стало скорочення заборгованості банківської системи за зовнішніми кредитами (на 1.4 млрд дол. США, у т.ч. за міжбанківськими – на 1.3 млрд дол. США).

У грудні 2017 року чисте зменшення зовнішньої позиції банківської системи за операціями з портфельними та іншими інвестиціями становило 188 млн дол. США.

Профіцит зведеного платіжного балансу становив 2.6 млрд дол. США (у 2016 році – 1.3 млрд дол. США).

Формування профіциту зведеного балансу разом із чистими залученнями від МВФ (107 млн дол. США) обумовили **зростання міжнародних резервів до 18.8 млрд дол. США**, що забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 3.6 місяця.